

УДК 008 (477):378.09

О.В. Хом'якова

ПАРАДИГМАЛЬНИЙ АСПЕКТ РЕАЛІЗАЦІЇ КУЛЬТУРНОЇ МІСІЇ МОВНО-ПЕДАГОГІЧНОГО СПІЛКУВАННЯ У ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ТЕХНІЧНИХ ЗАКЛАДАХ УКРАЇНИ

У статті сформульовані культурна місія мовно-педагогічного спілкування у вищих навчальних технічних закладах, її значення в механізмі становлення фахівців вищої технічної кваліфікації. На основі парадигмального підходу до культурного потенціалу вищої технічної освіти, реалізація якого є одним із визначальних факторів становлення професійної спроможності майбутнього фахівця, у статті розкриваються проблеми і визначаються шляхи втілення в життя культурної місії мовно-педагогічного спілкування у вищих навчальних технічних закладах.

Ключові слова: культура, суб'єкт культури, парадигма, парадигмальна спільнота, культурна складова парадигми, мовно-педагогічне спілкування, культурна місія мовно-педагогічного спілкування у вищих навчальних технічних закладах.

Зміни фахового і культурного статусу людини, що відбуваються у сучасному світі, надзвичайно гостро ставлять проблему культурного наповнення вищої технічної освіти. Її вирішення полягає не у спробах «затягти» вищі навчальні технічні заклади у культуру, а в тому, щоб на засадах використання того культурного потенціалу, який криється в самій природі цих навчальних закладів, відбулося усвідомлення: висока культура, насамперед відповідальне ставлення до своєї праці є абсолютно необхідним і нічим незамінним елементом фахової підготовки спеціаліста, яке б місце він не займав у виробничій системі чи управлінській ієрархії. Зазначений потенціал у вирішальній своїй частині має парадигмальне походження і одним із головних напрямів приведення його в дію є мовно-педагогічне спілкування, кероване його культурною місією.

Література, що може бути віднесена до джерел розробки запропонованої теми, має декілька особливостей. По-перше, в ній ґрунтовно розроблений зміст поняття «парадигма» і його креативне та культурне значення для фахівців [3; 5], по-друге, з урахуванням світового та вітчизняного досвіду вищої освіти сформульовані фундаментальні вимоги до неї як до феномену культури [4; 9; 10], по-третє, докладно обґрунтована необхідність, для України, підготовки нового, гуманітарно-технічного типу фахівців [1; 7; 8]. Але поряд з цим виявилось, що майже не розроблено є проблема того власного культурного потенціалу, який мають вищі начальні технічні заклади і які пов'язані з їх гносеологічною і діяльнісною специфікою. Зазначена обставина обумовила мету статті, яка полягає в тому, щоб за допомогою парадигмального підходу до культурної місії мовно-педагогічного спілкування у вищих навчальних технічних закладах та до її реалізації, розкрити той культурологічний аспект впливу цього спілкування на становлення фахівця, що обумовлений природою і специфікою цих начальних закладів.

Спілкування є одним із засобів реалізації буття людей на засадах взаємної зацікавленості діяльнсного та культурного збагачення суб'єктів спілкування і творення ними один одного [9, с. 37-42]. Керуючись таким підходом, мовно-педагогічне спілкування слід розглядати як процес взаємозв'язку та взаємодії засобами мови викладача і студента, під час якого відбувається такий обмін знаннями, діяльністю, інформацією, досвідом, здібностями, уміннями і навичками, а також результатами діяльності, який веде до становлення або змін в системах діяльності і культури учасників спілкування. Розкрити культурологічне значення цього спілкування можливе

лише за умови розуміння його культурної місії.

В загальному вигляді під місією культури розуміється такий усвідомлений цілеспрямований вплив суб'єктів культури на буття і життєдіяльність окремих особистостей та їх спільнот, який випливає із сутності культури та її призначення [10, с. 6-7]. Культурна місія мовно-педагогічного спілкування у вищих навчальних технічних закладах є однією із складових її загальної культурної місії. Ці заклади як відтворювальна ланка суб'єктів матеріальної культури мають лише їм притаманні гносеологічні особливості впливу на студентів і відповідно з цим своєрідний зв'язок з усією системою культури. Їх культурна місія полягає в тому, щоб на основі поєднання всіх аспектів культури створити у вищих навчальних технічних закладах такий культурний простір і адекватну йому діяльну систему, які забезпечують єдність соціально-професійних і культурних передумов становлення і самореалізації особистості, що в майбутньому буде залучена до креативної науково-технічної діяльності. Відповідно з цим культурна місія мовно-педагогічного спілкування у вищих навчальних технічних закладах полягає в формуванні такої культурно самодостатньої системи мовно-педагогічного спілкування, яка наповнена таким культурним змістом, який забезпечує діяльну необхідну єдність професійного і культурного аспектів своєї креативної діяльності і поза межами якого неможливе становлення фахівця вищого технічного рівня.

Кінцевим орієнтиром культурної місії мовно-педагогічного спілкування є участь у формуванні технічно-гуманітарної еліти (у фаховому розумінні цього поняття), представники якої синтезували б у собі як суто професійний, так і культурно-гуманітарний аспекти. Представники такої еліти, з позицій суб'єктів культури, повинні мати наступні параметри [7, с. 7-9]:

- фахівець є особистістю, яка здатна до самовизначення у світі культури, що є культурною передумовою почуття власної гідності, незалежності суджень, здійснення вільного вибору всіх аспектів своєї життєдіяльності;
- гуманність як вершина моральності і культури фахівця, прагнення до гуманізації будь-якої форми діяльності;
- орієнтація на такі фахові і духовні якості, які допомагають стати особистістю вищої цінності в очах суспільства;

Діяльну узагальнюючою якістю виступає те, що особистість фахівця має виступати як особистість творча, яка здатна творити нове і має креативні здібності, аналітичне та інтуїтивне мислення.

Креативна діяльність інженера як творця не просто речей, а матеріальної культури полягає в тому, що він завжди робить відкриття різних масштабів. Подібний підхід включає в себе не лише технологічний, але й культурний аспект. Засвоєння подібного підходу веде до того, що креативні можливості стають очікуваними, а сам фахівець набуває здатності їх суспільно цінного вирішення. Цей аспект розвитку особистості фахівця є критерієм його зрілості і «підштовхує» до нового рівня освіченості, включаючи її культурну складову [4].

Критерієм перетворення системи знань в науку, якої б сфери це не стосувалося, є наявність в цій системі парадигм [5, с. 13].

Автор поняття «парадигма», Теодор Кун, особливо наголошував, при чому здійснив це фактично з акцентом на культурологічний аспект, що головним в парадигмах є не те, що вони виступають як джерела зразків, а те, що це певним чином виниклі спільноти. Парадигма об'єднує членів спільноти і, навпаки, вона існує лише тією мірою, завдяки якій об'єднуються люди, що визнають парадигму. Без об'єднання парадигма не існує.

Таким чином, термін "парадигма" має два смисли. З одного боку, він відбиває

сукупність переконань, цінностей, діяльнісних можливостей, що є характерною для певних особистостей і на підставі якої вони взаємно визнають членів даного співтовариства однодумців. З іншого, – він свідчить про такий фахово визнаний вид спрямування конкретних рішень, які можуть бути використані як моделі або зразки. Перший смисл є соціокультурним за своїм змістом, а другий – професійно зразковим [3, с. 228-229].

Підсумовуючи, парадигму можна визначити як таку систему уявлень, наукових положень і діяльнісних настанов, яка на даному етапі розвитку науки, культури і суспільства в цілому визнається певною спільнотою однодумців як еталонна, а тому виступає в якості взірця щодо подальших дій та їх напрямів. Це означає, що парадигма ідентифікує і виявляє на засадах певних наукових положень і культурних уявлень спільноту однодумців, а сама ця спільнота є її уособленням.

Спільноти парадигмального характеру існують на декількох рівнях [5, с. 13-14]. Найбільш високим є співтовариство фахівців усіх спрямованостей, що існують у суспільстві. Тут парадигмоутворюючою силою виступають не стільки професійні знання, скільки усвідомлені потреби життя і культури в цілому. Професійні знання цікавлять лише тією мірою, якою вони здатні відповісти на виклики життя і культури. Культурологічна складова парадигми виступає на цьому рівні найбільш яскраво. Наступним рівнем є глобальне співтовариство представників певної крупної сфери наук і пов'язаної з ними діяльності, наприклад, природничих чи гуманітарних. Нижче в системі основних науково-професійних груп розташовані співтовариства по галузях знань, а в межах кожної із галузевих наук існують відгалуження. При всій зовнішній простоті класифікація парадигмальних рівнів має глибокий гносеологічний і культурологічний зміст з точки зору підготовки фахівців саме вищої технічної кваліфікації. Кожен із них повинен оволодіти системою парадигм всіх рівнів, з метою : а) увійти в науково-професійний світ взагалі; б) прилучитися до співтовариства крупної науково-професійної сфери; в) забезпечити можливість професійної діяльності й міжособистісного контакту в сфері певної конкретної науки; г) залучитися до розробки вузьких конкретних напрямків, що здійснюються в межах тієї чи іншої професійної галузі.

Із змісту парадигми випливає, що атрибутивним критерієм приналежності до парадигмально визначеної фахової групи є дії та рішення, які не просто задовольняють самого учасника, а такі, що можуть бути культурно сприйнятими, а з професійної точки зору, виступити в якості можливого рішення для багатьох. Надзвичайно важливо, що такі рішення мають бути вільними і незалежними. Зважаючи на це, одним з найбільш строгих, хоча і не писаних правил, виступає заборона при вирішенні будь-яких професійних проблем апеляції як до владних лідерів, так і до широких мас. Таке звернення є культурно і професійно вбивчим для парадигмальної спільноти.

Сучасні погляди на парадигми вважають за необхідне виділяти типи приписів, які орієнтуються на певне світоглядне сприйняття світу і виконують спрямовуючу культурологічну функцію. В науково-технічній практиці ці приписи в силу їх недооцінки формулюються стихійно. Перетворення їх із стихійних в усвідомлені є у вищих навчальних технічних закладах однією із провідних функцій мовно-педагогічного спілкування. Якщо цього не відбувається, то спільнота неминуче переходить в кризовий стан стосовно перспектив реалізації парадигм. Виходом із зазначеної ситуації є ідентифікація окремих членів парадигмальної спільноти з культурною складовою парадигми, зберігаючи за собою право інтерпретації, але на такому рівні, який парадигму не руйнує.

Правило і настанови будь якої парадигми, є виразом не її свавілля, а відбиттям умов існування та застосування. В процесі спілкування ця сукупність умов фіксується

за допомогою мови, використання слів і адекватних понять. Тобто парадигма це та сфера, де мовне, культурне і технологічне виступають як сторони реального процесу пізнання.

В сфері техніки набуття фахових навичок є специфічним. Специфіка полягає в тому, що студент постійно знаходиться в колі численних конкуруючих парадигм і поставлений перед дилемою вибору якоїсь із них. Хоча цей вибір зазвичай пропонується викладачем, студент не виступає лише його об'єктом, він завжди корегує вплив викладача, зважаючи як на рівень уже існуючої освітньої підготовки, так і на рівень особистої культури. Врахування цього аспекту є ключовим моментом реалізацій культурної місії мовно-педагогічного спілкування. Подібне врахування необхідно тому, що на одному і тому ж наборі явищ або даних може виникнути спроба виникнення більш ніж однієї парадигми.

Парадигма і приєднання до неї стає можливим лише тоді, коли стає ясною можливість вирішення за її допомогою тих проблем, що обумовили необхідність переходу до нової парадигми. Ключовою ж запорукою реалізації такої можливості, врешті решт є рівень інтелектуального і культурного стану парадигмальної спільноти, характер включеності в культурний і дослідницький простір її членів [3, с. 109], це впливає, з того, що нова парадигма не просто перетворює здатність до діяльності, а й породжує здатність бачити в ній можливості для змін, які породжені всіма життєвими обставинами і фіксуються тією або іншою мірою всіма членами спільноти.

При цьому слід врахувати, що значимість певних парадигм, за звичай, оцінюється пропорційно їх застосуванню. Стосовно культури тут слід застерегти: розширення застосування може відбивати «омасовлення» культурних здобутків. Під масовою культурою в даному випадку розуміється плинне, модне і культурно неістотне явище, тобто таке, що субстанціонально не є здобутком прекрасного.

Питання вибору парадигм не можуть бути вирішені виключно логікою та експериментом. У виборі є присутнім елемент культури, який відіграє таку ж роль, як і внутрішня логіка самої парадигми. В цьому відношенні відбулися фундаментальні зміни, оскільки наукова й інженерна діяльність набула такого впливу не на окремі аспекти життя, а на долю суспільства в цілому, що не пояснювати свій вибір за допомогою соціальних і культурних критеріїв уже неможливо. Показово, що, за свідченням мемуаристів, Альберт Ейнштейн відмовився свої досягнення в теорії єдиного поля перетворити на загальнодоступну парадигму, оскільки вважав, що людство і культурно, і морально ще не дозріло до її безпечного використання.

При цьому не завжди існує розуміння того факту, що зрушення в тих проблемах, які виникають внаслідок приєднання до спільноти, що формується під впливом певної парадигми, є зрушенням, (усвідомлюється це чи ні), в усіх аспектах якостей особистості діяльнісних, духовних і навіть художніх. Наприклад, практично не існує в інженерній діяльності таких досягнень і креативних дій, які не вплинули б на погляд щодо змісту прекрасного, а це і є основа художньої культури [8, с. 117-119].

Щоб оцінювати впливовість парадигм, необхідно розрізняти природу фактів, які лежать в їх основі. Інженерно-наукові факти мають об'єктивне матеріально-діяльнісне джерело, і в цьому відношенні мають значні обмеження стосовно способу їх трактування. Факти культурологічні – це факти, які створені людиною і усталені її спілкуванням. Відповідно з цим в їх трактовці дуже значним, а іноді вирішальним, є культурно-суб'єктивний аспект оцінювального і аналітичного підходу до них. Отже головною умовою врахування специфіки впливовості парадигми є її інтерпретація. Головне в інтерпретації – навчити по-новому сприймати навколишній світ, хоча при цьому може скластися ситуація, коли парадигма сприймається як щось несумісне з тим, що є основою буття навколишньої дійсності. Яскравий приклад цього – величезний

опір уявленням, що були обґрунтовані Ейнштейном, про викривлений характер простору

Життєвою парадигма, як форма реалізації можливого потенціалу певних спільнот, може бути за умови, що її інтерпретація отримує підтримку з боку інших парадигм, а з культурологічної точки зору – від інших сфер культури. При такій підтримці нова парадигма має більший діапазон заздалегідь передбачуваних явищ, про які вона не підозрювала, поки існувала стара парадигма, а це застереже від значної кількості неправомірних або помилкових рішень [3, с. 203].

Виникнення нових парадигмальних поглядів пориває з однією традицією культури і практики і вводить нову. Зважаючи на це, в період становлення фахівця існує особлива потреба в підтримці здатності до такого переходу, яка, в свою чергу, буде найбільш ефективною, коли здійснюється безпосереднє мовно-педагогічне спілкування у відповідності з його культурною місією, при цьому на особливу увагу заслуговують питання невпевненості. Невпевненість є пропорційною тому масштабу проблем і культурних уявлень, переглянути які потребує нова парадигма. Спочатку, як правило, виникає невпевненість професійна, наступним етапом є невпевненість соціальна і культурна, оскільки громадська думка не одразу сприймає нові ідеї. З психологічної і культурологічної точки зору, випробуваним шляхом її подолання є мовно-педагогічне спілкування з висококваліфікованим і доброзичливим наставником.

З позицій спілкування, вплив парадигми – це завжди продукт вибору. В цьому пункті суспільство або його ланки поділяються на ворогуючі табори. Але це не вихід із становища. Справжнім виходом є формування особистостей з такими соціальними і особливо культурними якостями, що розуміють необхідність перетворень. Ключова роль в становленні таких особистостей належить вищим навчальним закладам.

Зворотною стороною парадигмального аспекту вибору є відповідальність, вона формується в процесі спілкування і є найбільш ефективною і повною там, де спілкування має широкий, головним чином культурологічний діапазон. Вплив на відповідальність та на її формування в якості феномену культури здійснюють парадигмальні об'єднання різних рівнів. Спільнота всіх представників фахової діяльності формує загальнокультурні аспекти відповідальності. На рівні представників конкретних наук і сфер діяльності складаються культурні і етичні вимоги саме цих сфер. Рівень відповідальності учасників конкретних парадигм базується на конкретних вимогах професійної етики.

Вибір між конкуруючими парадигмами починати необхідно з вияву того, що вважається проблемою, продовжувати його за допомогою оцінки механізму вирішення і завершувати – шляхом побудови ієрархії питань, які мають вирішуватися. При такому способі оцінки зазвичай виявляється, що конкуруючі парадигми мають багато спільного. Усвідомлення і підкорення цього спільного вимогам культурної місії спілкування є не лише шляхом подолання гостроти суперечностей, а й способом співробітництва з метою реалізації цієї місії.

Вирішення колізії суперечностей парадигм, таким чином, криється в оволодінні загальними здобутками культури, особливо тими, які об'єднують культуру матеріальну з культурою духовною і культурою художньою. Без такої підтримки з боку цієї своєрідної «кореневої системи» створення реально значущих парадигм є проблематичним.

При розгляді всіх аспектів парадигмального підходу до фахово обумовленого спілкування слід зважати, що зародки нової парадигми виникають до того, як вона повністю набула свого статусу. Здатність помічати подібні зародки і не чинити їм опір в межах вищих технічних навчальних закладів є одним із важливих аспектів формування фахівця і однією із головних засад реалізації культурної місії мовно-

педагогічного спілкування .

Щоб домогтися спадкоємності парадигм, які існують і що народжуються, необхідно адекватно співставляти їх цілі. Ключову роль при цьому відіграє культурологічний аспект. Таке установлення за загальним правилом здійснюється за допомогою дискусії. При цьому фахівці в процесі спілкування виявляють, що вони по-різному описують і узагальнюють одні і ті ж явища. Такі проблеми утруднюють реалізацію культурної місії спілкування, але вони не є лінгвістичними і не можуть бути вирішені простим уточненням термінів. Вихід із цієї ситуації полягає в тому, щоб знайти культурні взаємоузгодження і взаєморозуміння, при цьому деякі розбіжності в мовному описуванні цілком нейтралізуються в культурному взаєморозумінні. Іншими словами, певна ломка процесу мовної комунікації трансформується в комунікацію міжкультурну, а потім знову оформлюється в мовну. Так виникає взаєморозуміння.

При реалізації культурної місії мовно-педагогічного спілкування справжнє взаєморозуміння виступає у формі толерантності. Вона не є байдужістю до ідей чи загального скептицизму, а просто припускає переконання, культурний і етичний вибір і в той же час розуміння. Існує чотири ступеня толерантності. Перший, який був виражений ще Вольтером, змушує нас поважати право іншого говорити про наміри, якими б неприпустимими вони не здавалися. Другий ступінь полягає в культивуванні різноманітних і навіть прямо протилежних думок. Третій ступінь пов'язаний з підходом Нільса Бора, для якого ідея, яка суперечить нашій, несе в собі певну істинність, і цю істинність якраз і потрібно поважати. Четвертий ступінь толерантності народжується із усвідомлення, що людина може бути одержимою міфами або ідеологіями, а також із усвідомлення того, що існують відхилення – і з цим треба миритися. Толерантність, звичайно, припустима тільки відносно ідей, а не ображення, прояву агресії, смертоносних дій.

Типовим джерелом суперечностей, які виникають при порівнянні парадигм, є забуття того, що парадигмальний поділ явищ здійснюється реальними людьми з їх специфічними професійними, науковими і культурними інтересами. А тому при порівнянні парадигм не може бути догматизму. При цьому, з точки зору механізму мовно-педагогічного спілкування, на велику увагу заслуговує проблема переформулювання парадигм. Переформулювання є адекватним лише в тому випадку, коли розглянуті явища мають однакову природу і знаходяться в одному й тому ж культурному просторі. А також коли не відбувається підміна фактів або розширення сфери їх значущості, непорушними залишаються світоглядні засади. Критерієм адекватності цих вимог є їх відповідність культурній місії мовно-педагогічного спілкування.

Специфіка процесу пізнання у вищих навчальних технічних закладах включає в себе можливість свідомої або несвідомої фальсифікованості тверджень, що пов'язані з певними парадигмами. Важливість цієї проблеми в науково-технічній сфері відзначав лауреат Нобелівської премії Карл Поппер [6, с.107-110]. Одну і ту ж суперечність зазвичай оцінюють представники різних наукових спільнот, незалежних або пов'язаних між собою. Формально їх твердження щодо однакових певних явищ або суперечностей можна вважати тавтологією, але змістовно, як підкреслював К. Поппер, вони можуть суттєво відрізнятись. Ця різниця тим більша і можливість фальсифікації більш ймовірна, чим більше між даною парадигмальною спільнотою і джерелом суперечностей проміжних ланок. Щоб запобігти цьому, вбачається один вихід – найретельніше вивчити конкретні факти, тобто боротьба з фальсифікованістю ведеться переважно в сфері конкретики, оскільки науково-технічні парадигми мають справу з існуванням об'єктивно незалежних від них об'єктів. Цей принцип підходу науково-технічні фахівці часто абсолютизують і розповсюджують не сферу культури, тобто

звертають увагу виключно на конкретні факти, хоча самі ці факти і можливості їх оцінки є творенням людини і можуть мати похідний характер, а фальсифікації відбуваються у загальних поняттях і в сфері абстрактних побудов. Як наслідок, навіть висококваліфіковані фахівці виявляються поверховими, а іноді і безпорадними арбітрами щодо явищ культури. Зважаючи на це, при мовно-педагогічному спілкуванні стосовно об'єктів і явищ культури перш за все необхідно запобігти фальсифікації світоглядних засад і загальних закономірностей культури.

Значення і вплив парадигмальних аспектів місії мовно-педагогічного спілкування у вищих навчальних технічних закладах полягає в тому, що, по-перше, ці аспекти є системоутворюючою ланкою у всій сукупності культурних впливів мовно-педагогічного спілкування як фактору становлення і використання культурного потенціалу навчальних закладів і, по-друге, спрямовує це спілкування на таке освоєння фахівцем об'єктивної реальності, яке базується на пізнанні світу, його ціннісному осмисленні, ідеальному і реальному перетворенні на засадах спілкування людей у відповідності з вимогами культури.

Список використаної літератури

1. Инженер XXI века: личность и профессионал в свете гуманизации и гуманитаризации высшего технического образования / Под ред. М. Е. Добрускина (Монография). – Харьков : Рубикон, 1999. – 512 с.
2. Кребер А. Понятие культуры и социальной системы / А. Кребер, Т. Парсонс // Парсонс Т. О социальных системах. – [пер. с англ.] – М.: Академический проект, 2002.–С. 684-697
3. Кун Т. Структура научных революций / Т. Кун; пер. с англ. – М. : Прогресс, 1977. – 297 с.
4. Морен Э. Образование в будущем: семь неотложных задач / Э. Морен; пер. с фр., пер. с англ // Синергитическая парадигма. Синергетика образования. – М.: Прогресс-Традиция.– С. 24-96
5. Осипова Н. Ф. Деятельность специалиста – объективная основа функций студенческой группы по его формированию / Н. Ф. Осипова // Н. Ф. Осипова Студенческая группа как субъект формирования личности специалиста.– Х.: Основа, 1991. – 154 с.
6. Поппер К. Р. Логика научного исследования / К. Р. Поппер; пер. с англ.; ред. В. С. Садовского, В. Н. Садовского. – М. : Республика, 2005. – 447 с.
7. Проблеми та перспективи формування національної гуманітарно-технічної еліти: Збірник наукових праць /За ред. Л. Л. ТОВАЖНЯНСЬКОГО та О. Г. РОМАНОВСЬКОГО. – У 2-х част. – Ч. 1.– Харків: НТУ «ХП», 2002. – 432 с.
8. Проблеми та перспективи формування національної гуманітарно-технічної еліти: Збірник наукових праць/ За ред. Л. Л. ТОВАЖНЯНСЬКОГО та О. Г. РОМАНОВСЬКОГО. – У 2-х част. – Ч. 2.– Харків: НТУ «ХП», 2002. – 432 с.
9. Філософія спілкування / В. Г. Кремень [та ін.]. – Х.: ХНТУСГ ім. П. Висиленка, 2011. – 440 с.
10. Шейко В. М. Культура. Цивілізація. Глобалізація (Кінець XIX – початок XXI століття): монографія / В. М. Шейко. – У 2-х т. – Харків: Основа, 2001. – Т. 1. – 519 с.
11. Шпенглер О. Человек и техника / О. Шпенглер // Культурология. XX век. – М.: Юрист, 1995. – С. 454-495.

Стаття надійшла до редакції 20.09.2012

O.V.Hom'yakova

**PARADIGMATIC ASPECT OF REALIZING THE CULTURAL MISSION OF
LINGUO-PEDAGOGICAL COMMUNICATION IN UKRAINIAN UNIVERSITIES**

The article defines the cultural mission of linguistic and pedagogical communication in higher educational technical institutions, its importance in the mechanism of formation of highly technical qualifications as subjects of culture. Based on paradigm approach to the cultural potential of higher technical education, the implementation of which determines the viability of a future professional specialist, in an article formulated ways realization of the mission of linguistic and pedagogical communication in higher educational technical institutions.

Key words: *culture, the subject of culture, paradigm, the paradigm commonality the cultural component of the paradigm, linguistic and pedagogical communication, cultural mission of linguistic and pedagogical communication in higher educational technical institutions.*